

עיצוב ואדריכלות

בתים יפים
אדריכלות בארץ
אדריכלות בעולם
עיצוב פנים
עיצוב חזותי
DIY
תוכן בשיתוף: מעצבים מטבח
חכמים בבית
STYLELIST

סיפורו המיוחד של בית החולים היהודי בברסלאו מונצח בתערוכה עכשווית

מבנה בית החולים שהקימה ב-1903 הקהילה היהודית השוקקת של ברלסאו - אז גרמניה וכיום פולין - היה חדשני, מודרני, קהילתי ושירת בחינם את כולם. עד שנאצים עלו לשלטון והקהילה הושמדה. תערוכה חדשה משקפת את הזיכרון ואת השבר

יוליה פריליק-ניב

פורסם: 27.01.25, 11:17

החזית של "בית החולים היהודי" שומרה, השאר נהרס ובמקומו יוקדם קומפלקס מגורים

(צילום: מרב שין בן-אלון)

נושאים קשורים

שואה

גרמניה

פולין

יום השואה הבינלאומי

נאצים

בית חולים

בית החולים היהודי בברסלאו, אז גרמניה וכיום וורוצלב, פולין, הוקם בשנת 1903 כבית חולים מודרני, ממש פסגת הטכנולוגיה של אז. "הוא נבנה כפרויקט מודרניסטי במטרה לאפשר לכלל הציבור, יהודים ולא יהודים, גישה לרפואה חדשנית לזמנה, עם חללים מוארים וציוד מנירוסטה בוהקת. הוצע בו טיפול בחינם, כשבמימון נשאה הקהילה היהודית שהייתה השלישית בגודלה בגרמניה בתקופה שבה נבנה", מספרת האוצרת ד"ר סמדר שפי, שמשפחתה הגיעה מברסלאו.

כיום מוצג סיפורו של המבנה הקהילתי המתקדם והמודרני בבית ליבלינג. תחת השם "בית החולים היהודי" עיבדה האמנית מרב שין בן-אלון (בניהול אמנותי של שירה לוי-בנימיני) את התמונות ההיסטוריות והתאימה אותם באופן ייחודי בחללים האינטימיים של בית ליבלינג המשומר בתל אביב.

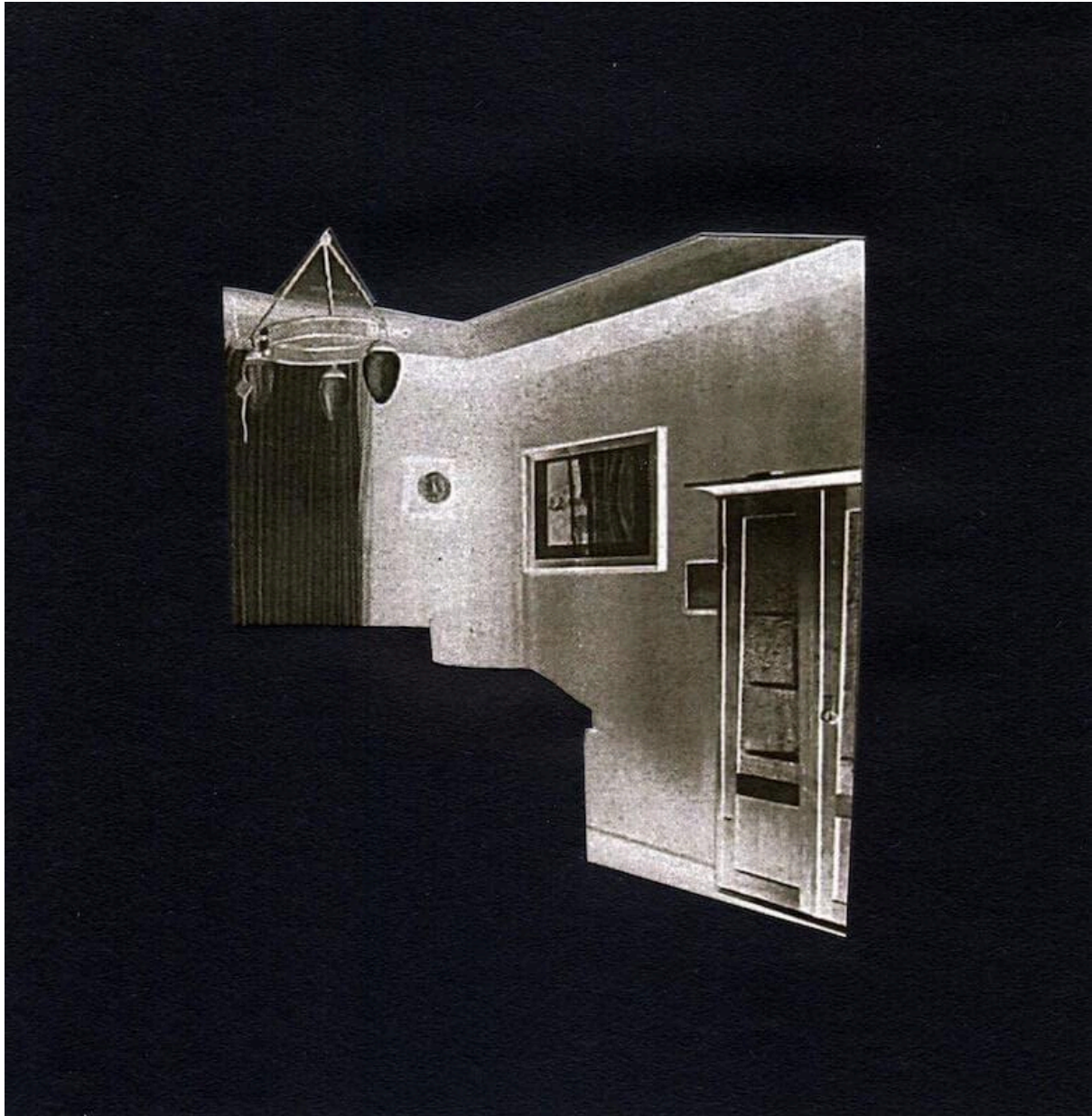
תערוכת "בית החולים היהודי", בית ליבלינג

(צילום: מרב שין בן-אלון, עריכת וידאו: אופיר יגר)

"המבנה היה בעל חזון של הפנים לקהילה והיו בו לא רק מתחמי טיפול רחבי ידיים אלא גם בית כנסת, אזורי מפגש וגן. הקהילה היהודית הענפה בעיר ברסלאו מימנה והמטופלים היו מכל הקשת - ובחינם", מוסיפה ד"ר שפי.

"במלחמת העולם הראשונה טיפלו בו, בין היתר ולמרבה האירוניה, בחיילים גרמנים. תור הזהב של בית החולים הסתיים ב-1938, אז השתלטו עליו הנאצים וגירשו חלק מהרופאים. הקהילה הושמדה. חוץ הבניין נפגע במלחמת העולם השנייה אך הפנים נשאר כמעט כפי שהיה. ב-1970 נפתח מחדש כבית החולים של עובדי רשות הרכבות בפולין – עוד אירוניה היסטורית. בית חולים חדל לפעול ב-2015 וכיום עומד הבניין להפוך לפרויקט דירות יוקרה כשרק החזית השתמרה".

עיבוד על צילומים של המבנה המקורי (צילום: מרב שין בן-אלון)

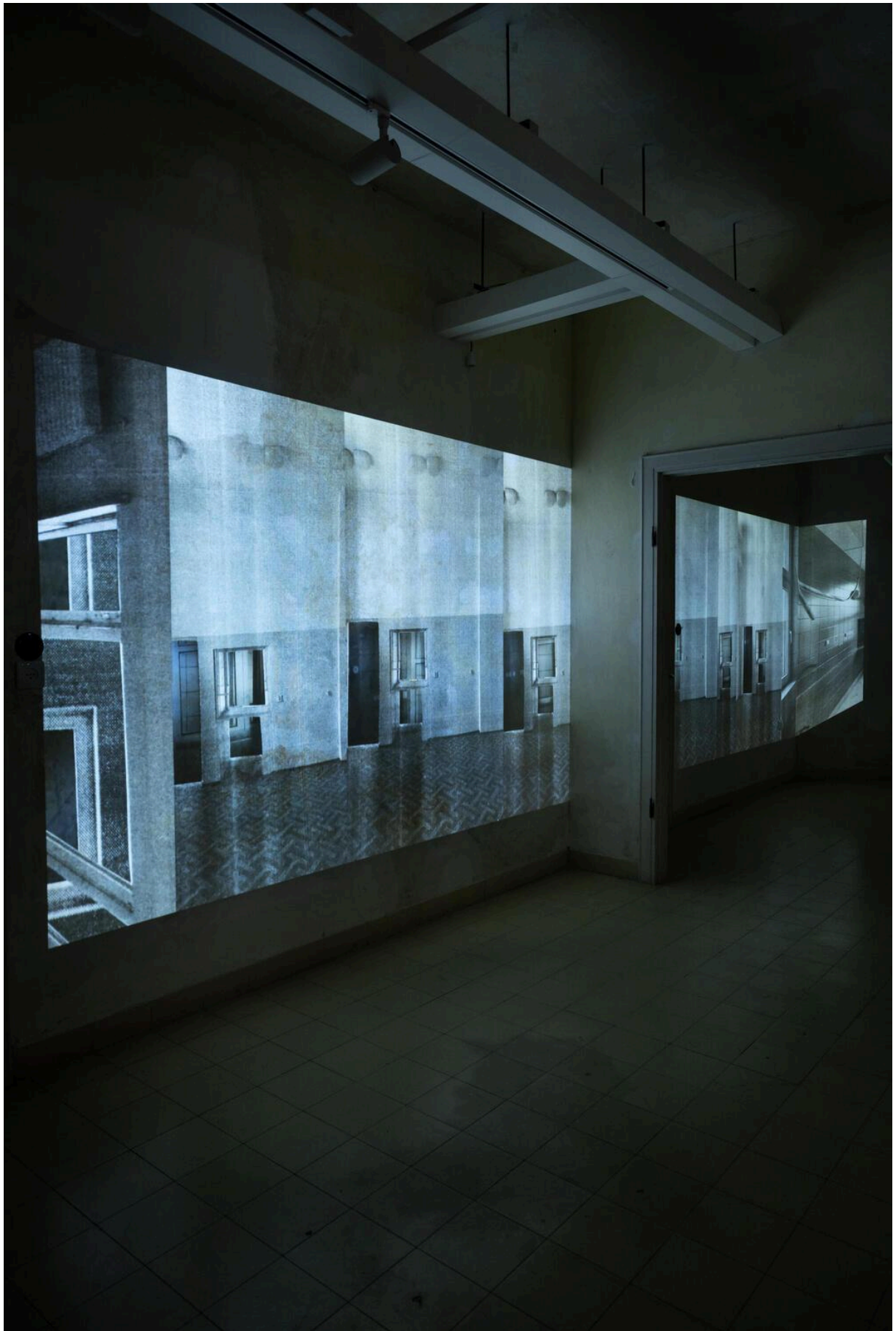

על הקירות של בית ליבלינג מונצחים האובייקטים של מרב שין בן-אלון (צילום: יעל שמידט)

פירוק והרכבה של זיכרון והנצחה

לדברי ד"ר שפי, מודרניזם, כאופן חשיבה, כעידן היסטורי זרם תרבותי, מהווה כותרת לגישות סותרות, לתקוות גדולות וגם לאכזבות מרות. תנועות פרוגרסיביות הציעו תחת כותרת המודרניזם חלופות למערכות ההיררכיות של העבר, ומנגד משטרים טוטליטריים עשו שימוש בשמו למחיקת היסטוריות וכינון מנגנוני דיכוי. הדיון בו מורכב, ודאי בהקשר ההיסטוריה הגרמנית במאה הקודמת.

התערוכה "בית החולים היהודי" היא הצבה תלויית מקום המספרת סיפור של טראומה יהודית, קהילתית ומקומית. בבסיסה מחקר ויזואלי של שני גופי תצלומים המתעדים את המקום - האחד מפתיחת בית החולים ב-1903 והשני עם סגירתו הסופית והחלפת ייעודו ב-2016. את גופי העבודה האלה האמנית מפרקת ומרכיבה באמצעות חיתוך וצילום מחדש. ההתערבות הפיזית בדימוי כרוכה במהלך של מגוון טכניקות בקולאז' המאירות את קווי השבר. התערוכה תוצג עד 19.4 באידלסון 29, תל אביב.

כשהוקם המבנה ב-1903 היה פסגת הטכנולוגיה והקידמה (צילום: יעל שמידט)

הרופאים היהודים גורשו, הקהילה הושמדה. המבנה המשיך לשמש בית חולים פולני(צילום: מרב שין

בן-אלון)

ציוד מודרני וחללים רחבי ידיים. בקרוב המבנה יהפוך למתחם מגורי יוקרה(צילום: מרב שין בן-אלון)

חללי התצוגה הם דירת בני הזוג ליבלינג שהפך למרכז העיר הלבנה בתל אביב – בית בסגנון הבינלאומי (באוהאוס) שנבנה למי שנאלצו לברוח בעצמם ממשטר טוטליטרי והיו לפליטים. התערוכה "בית החולים היהודי" נוצרה ביוזמת "קול קורא" בינלאומי מפולין לתערוכה במבנה בית החולים בתקופה שבה חדל לפעול ועד הריסתו ובניית דירות מגורים במקום. בזמנו ניגשה שין בן-אלון, החוקרת בעבודותיה טראומה, זיכרון ונרטיבים מושתקים, ומשתמשת בטכניקות של רישום, ציור ומיצב בגישה מינימליסטית לתערוכה אך לא התקבלה. כעת מדובר במעין סגירת מעגל גם עבורה וגם עבור צאצאי קהילת ברסלאו.